

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 22/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen om stats- budgeten för 2014

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 24 september 2013 regeringens proposition om statsbudgeten för 2014 (RP 112/2013 rd) till finansutskottet för beredning.

På grundval av 38 § 3 mom. i riksdagens arbetsordning har förvaltningsutskottet beslutat lämna utlåtande om budgetpropositionen till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Päivi Nerg, biträdande chef, konteramiral Matti Möttönen, migrationsdirektör Sirkku Päivärinne, beredskapsdirektör Janne Koivukoski, planeringsdirektör Sanna Heikinheimo och ekonomidirektör Jukka Aalto, inrikesministeriet
- statens arbetsmarknadsdirektör Juha Sarkio, ICT-direktör, överdirektör Timo Valli, budgetråd Tomi Hytönen, finansråd Katju Holkeri och konsultativ tjänsteman Vesa Lappalainen, finansministeriet
- planerings- och ekonomidirektör Tiina Eränkö, Polisstyrelsen
- direktör Hannu Lappi, Tullstyrelsen

- biträdande chef Tero Kurenmaa, Centralkriminalpolisen
- chef, polistråd Antti Pelttari, skyddspolisen
- dataombudsman Reijo Aarnio
- biträdande direktör Reijo Vuorento, Finlands Kommunförbund
- teknologidirektör Aki Siponen, Microsoft Oy
- verkställande direktör Jari Sarjo, Senat-fastigheter
- expert Kristiina Kokko, Akava ry
- chef för samhällspåverkan Timo Lehtinen, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- ordförande Antti Palola, Löntagarorganisationen Pardia rf
- ordförande Yrjö Suhonen, Finlands Polisorganisationers Förbund rf
- Vice President, Public Finland Leila Lehtinen, Tieto Oy.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- undervisnings- och kulturministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- social- och hälsovårdsministeriet
- Nödcentralsverket
- Migrationsverket
- Poliisi-, ulosotto-, syyttäjä- ja maistraattilakimiesten edunvalvontajärjestö PUSH ry.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Kommunekonomin

Enligt de bokslutsuppgifter för kommuner och samkommuner 2012 som statistikcentralen publicerat försvagades kommunernas ekonomi klart under året. Omkostnaderna ökade med 5,5 procent, medan skatteinkomsterna och statsandelarna ökade med enbart 2 procent. Det sammanlagda årsbidraget för kommunerna och samkommunerna minskade från 2,5 miljarder euro året innan till 1,8 miljarder euro. Nettoinvesteringarna steg till 3,5 miljarder euro. Skulden inom den kommunala ekonomin ökade med 1,5 miljarder euro, vilket är exceptionellt mycket.

Enligt granskningen av basservicebudgeten förutsätts det sammanlagda årsbidraget öka med cirka 400 miljoner euro år 2013 jämfört med föregående år. Räkenskapsperiodens resultat visar dock ett underskott på cirka 200 miljoner euro, och årsbidraget räcker inte till för att täcka avskrivningarna. Skuldbeloppet beräknas öka med cirka 1,6 miljarder euro.

Enligt kalkylen över utgiftstrycket i kommunerna försämrats utsikterna ytterligare under åren 2014—2017, eftersom kommunernas omkostnader hotar att fortsätta att öka betydligt snabbare än inkomsterna om inga nya åtgärder vidtas. Den ekonomiska tillväxten bedöms bli fortsatt långsam, varvid också ökningen i skatteinkomster är blygsam. Statens ekonomiska anpassningsåtgärder dämpar ökningen i statsandelarna. Enligt utredning kommer årsbidraget att minska varje år utan anpassningsåtgärder i kommunerna, och årsbidraget minskar alltmer i förhållande till såväl avskrivningarna som nettoinvesteringarna. Också trycket på kännbara höjningar av kommunalskattesatserna ökar.

Budgetpropositionen för 2014 innehåller dels åtgärder för att stärka kommunernas ekonomi, dels linjedragningar som är svåra med tanke på den kommunala ekonomin. Utskottet konstaterar som positivt bl.a. att kommunerna kompenseras för alla förluster som ändringarna i skatte-

grunderna ger upphov till. Intäkterna av avfallsskatten kommer att tillfalla kommunerna från ingången av 2014. Beloppet uppgår till 70 miljoner euro och medlen betalas till kommunerna i förhållande till invånarantalet. Genom en översyn av fastighetsvärderingsgrunderna stärks kommunernas skattebas. Målet är att öka skatteinkomsterna med cirka 100 miljoner euro från och med 2014. Den förhöjda utdelningen av samfundsskatten till kommunerna betalas ut också 2014.

De kalkylerade statsandelarna inklusive utjämningsposter inom statsandelssystemet kommer att uppgå till sammanlagt 9,6 miljarder euro. Statsandelarna ökar bl.a. till följd av att statsandelarna för kommunal basservice indexjusteras och åtgärder vidtas för att utveckla vården och omsorgen. Statsandelen för kommunal basservice har nivåbestämts med hänsyn till de nedskärningar regeringen enades om under ramförhandlingarna våren 2012. I rambeslutet i mars 2013 fastställdes en ytterligare nedskärning av statsandelarna för 2014 till ett belopp av 237 miljoner euro. Dessa nedskärningar minskar statens utgifter med 362 miljoner euro 2014. Nedskärningarna ska genomföras så att statsandelen för kommunal basservice minskas från 30,96 procent till 29,57 procent år 2014 (RP 113/2013 rd) Som ett led i sparåtgärderna inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde avstår man från indexjusteringar i undervisnings- och kulturministeriets statsandelar 2014.

Kommunerna tvingas anpassa sin verksamhet till de krympande statsandelarna. Kommunerna är en del av den offentliga ekonomin och de är vid sidan av staten en viktig aktör för att få balans i ekonomin. Det är därför motiverat att också kommunerna deltar i dessa åtgärder. Enligt utskottet är det ändå väsentligt att statsandelen till kommunal basservice minskas genom ändring av procentsatsen, för då blir effekten mätt i euro per invånare lika stor för varje kommun.

Bokslutsuppgifterna för 2012 visar att årsbidraget (euro/invånare) minskade i alla storlek-

skategorier av de granskade kommunerna. Skillnaden mellan olika stora kommuner krympte jämfört med året innan. Det bör emellertid noteras att den ekonomiska utvecklingen varierar i de olika kommunerna. Det beror bland annat på invånarantal, befolkningsstruktur, avstånd, näringsstruktur, sysselsättning och in- och utflyttning. Läget varierar också inom kommungrupper av olika storlek. Skillnaderna i inkomster och utgifter är stora mellan enskilda kommuner och skillnaderna kommer enligt bedömningarna att bestå.

Det är enligt utskottets mening viktigt att man med det snaraste försöker hitta olika metoder för att jämföra ut skillnaderna mellan kommunerna. En sådan metod är den pågående reformen av statsandelssystemet. Enligt utskottet är det nödvändigt att statsandelssystemet förenklas och görs tydligare och att det i reformen fästs större vikt vid att jämföra ut skillnaderna mellan kommunerna.

I det rådande ekonomiska läget är det ingen lätt match för kommunerna att klara av alla sina nuvarande uppgifter. Enligt en kartläggning gjord i januari i år har kommunerna 535 lagfästa uppgifter. I ramförhandlingarna fattades beslut om att ett åtgärdsprogram ska genomföras åren 2014—2017 för att gallra bland de skyldigheter som följer av kommunernas lagfästa uppgifter, vilket utskottet anser vara ett viktigt beslut. Ambitionen är att man 2017 ska ha fått ner kommunernas och samkommunernas omkostnader med totalt en miljard euro. De utgiftsbesparingar man åstadkommer är nödvändiga för att balansera kommunernas ekonomi.

Den inre säkerheten

Regeringen föreslår ett anslag på 1 263 miljoner euro för inrikesministeriets förvaltningsområde, alltså 53 miljoner mindre än i 2013 års ordinarie budget. Antalet anställda inom förvaltningsområdet uppgår enligt budgetpropositionen för 2014 till 14 966 årsverken, vilket är 139 årsverken mindre än 2013.

Man genomför betydande omstruktureringar inom ministeriets förvaltningsområde för att ef-

fektivisera verksamheten. Dessutom effektiviserar ansvarsområdena sin verksamhet centralt genom informations- och kommunikationsteknik (IKT). Samtidigt belastar såväl inbesparingarna i utgifter för IKT enligt regeringsprogrammet som de ökade underhållskostnaderna för IKT med anledning av förvaltningens säkerhetsnätverk (TUVE) ansvarsområdenas omkostnadsmoment. Enligt uppgift försöker man lösa detta problem dels genom effektivare planering och realisering av IKT-projekten, dels genom att gallra ut onödiga kostnader. Utskottet behandlar synpunkter på utvecklingen av informationssystemen mera allmänt i ett separat avsnitt nedan.

Utskottet tog redan i samband med budgetpropositionen för 2013 upp kostnaderna för mottagningen av asylsökande (FvUU 14/2012 rd). Antalet asylsökande som berörs år 2014 uppskattas vara i genomsnitt 3 500. Det är svårt att förutsäga hur antalet kommer att utvecklas. En annan central fråga när det gäller att effektivisera processen kring asylbesluten är hur de som beviljats uppehållstillstånd placeras i kommunerna. Bosättandet i kommunerna har dragit ut på tiden, vilket utöver andra negativa konsekvenser ökar utgifterna för asylmottagandet och sätter de inbesparingar som skulle uppnås med hjälp av den effektiviserade asylprocessen på spel. Tillräckliga resurser måste avsättas för mottagande av flyktingar och asylsökande (momenten 26.40.21 och 26.40.63) och för statlig ersättning till kommunerna (moment 32.70.30). För att effektivitetsmålen för asylbeslutsfattandet och mottagandet och indikatorerna för hur kostnadseffektiviteten har utvecklats ska fungera korrekt i fortsättningen bör kostnaderna för att vänta på flyttning till en kommun dessutom ingå i integrationskostnaderna och inte i mottagningskostnaderna.

Polisen

Under åren 2014—2015 genomförs en förvaltningsreform som berör hela polisförvaltningen (PORA III). En vidhängande lagstiftningsreform träder i kraft den 1 januari 2014 (FvUB 7/2013 rd — RP 15/2013 rd). Från och med 2014 är antalet polisinsättningar 11 och de övriga en-

heterna är Centralkriminalpolisen, Skyddspolisen och Polisyreshögskolan. Rörliga polisen integreras med den lokala polisen. Dessutom effektiviseras bl.a. Polisyreshögskolans verksamhet. Projektet beräknas ge kostnadsbesparingar på cirka 28,6 miljoner euro 2016 jämfört med nuläget. Syftet med reformen är att öka effektiviteten i polisens verksamhet och att förenkla organisationen. Förvaltningsutskottet ger akt på hur reformen genomförs och hur polisverken utvecklas.

Under momentet för polismyndighetens omkostnader (26.10.01) föreslås ett anslag på sammanlagt 726,5 miljoner euro för 2014. Anslaget är omkring 3,0 miljoner större än 2013. Ökningen beror främst på att polisen fick ett extra anslag i rambeslutet den 4 april 2012 och på att lönerna har justerats. Utom att polisen får ett extra anslag ska den enligt rambeslutet balansera upp sin ekonomi genom åtgärder som sänker utgifterna med totalt 35 miljoner euro 2016. I budgetpropositionen för 2014 har som tillägg beaktats bl.a. 1,6 miljoner euro för bekämpning av terrorism, 0,5 miljoner euro för förnyande av systemet för televlyssning och 0,875 euro i produktivtetsanslag för ett projekt i syfte att utveckla polisens e-tjänster. Under 2014 ska cirka 14,2 miljoner sparas in under momentet, i huvudsak på basis av regeringsprogrammet.

Utskottet noterar de resurser som anslagits för förnyande av systemet för televlyssning. Ett trovärdigt system för televlyssning är centralt för den hemliga spaningen. Dess betydelse ökar i synnerhet när det gäller att undersöka och avslöja grova rusmedelsbrott, våldsbrott och terrorismbrott. Det nuvarande systemet är föråldrat. Det är inte heller möjligt att få det att svara mot de moderna kraven när det gäller att inhämta information. Enligt uppgift uppgår de totala kostnaderna för förnyandet av systemet till sammanlagt 5,725 miljoner euro under åren 2013—2014. Av detta belopp föranleds polisen kostnader på cirka 3 miljoner 2014. I budgetpropositionen har 0,5 miljoner anvisats för detta ändamål. Utskottet konstaterar att betydande belopp redan har investerats i förnyandet av systemet för televlyss-

ning. Det vore viktigt att få tillräcklig ramfinansiering för att säkra slutförandet av projektet.

Gränsbevakningsväsendet

Det föreslås ett anslag på cirka 228,8 miljoner euro för gränsbevakningsväsendets omkostnader (26.20.01) i budgetpropositionen. Anslaget följer till största delen rambeslutet. Det största tillägget är 6,3 miljoner euro för att stärka in- och utresekontrollerna.

Den viktigaste enskilda faktorn när det gäller gränsbevakningsväsendets verksamhetsvillkor är den ökade gränsövergångstrafiken vid EU:s yttre gränser. Antalet personer som passerar gränserna beräknas på lång sikt öka med 10-15 procent om året vid östgränsen. För att den ökande gränstrafiken ska kunna hanteras behövs det en ny gränsinfrastruktur, adekvata personella resurser och smidiga trafikarrangemang. Den anslagna tilläggsfinansieringen är viktig för att stärka in- och utresekontrollerna, anser utskottet. Med hjälp av den kan åtminstone vidareutvecklingen av in- och utresekontrollerna vid den sydöstra gränsen och i Helsingfors hamn och på Helsingfors-Vanda flygplats slutföras. Utskottet hänvisar till sina tidigare ställningstaganden (t.ex. FvUU 4/2013 rd, FvUU 14/2012 rd) och konstaterar att det är skäl att bereda sig på en eventuell visumfrihet mellan EU och Ryssland. En eventuell visumfrihet skulle ha konsekvenser också för andra myndigheter som arbetar med inre säkerhet.

Gränsbevakningsväsendet genomförde 2009—2012 en stor omstrukturering som resulterade i en starkt nedbantad förvaltning. Dessutom har man dragit ner på antalet gränsbevakningsmän i lugna gränsområden. Utöver dessa åtgärder genomför gränsbevakningsväsendet ett ekonomiskt anpassningsprogram för att kunna uppfylla regeringens sparbetning och hantera verkningarna av den höjda kostnadsnivån. Enligt uppgift anpassas gränsbevakningsväsendets verksamhet till de minskade resurserna på ett kontrollerat sätt och med utnyttjande av naturlig avgång bland personalen.

Vad som kommer att bli en utmaning för gränsbevakningsväsendets ekonomi är inbespa-

ringarna i informations- och kommunikationsteknik (IKT) och de kostnadsrisker förvaltningens säkerhetsnätverk TUVE innebär. Det ekonomiska svängrummet för gränsbevakningsväsendet kommer att minska permanent med cirka 2,0 miljoner euro per år, eftersom de besparingar i IKT-utgifter som gäller inrikesministeriets gemensamma moment och förvaltningens IT-central ökar ämbetsverkens utgifter och eftersom det eventuellt inte kommer att anvisas någon tilläggsfinansiering för drift och underhåll av förvaltningens säkerhetsnätverk efter 2014. Utskottet påpekar att det är viktigt att få till stånd en hållbar lösning i följande rambeslut.

Nödcentralverket

I nödcentralreformen omorganiserar den riksomfattande nödcentralverksamheten, och i slutet av 2014 kommer antalet nödcentraler att vara enbart sex. Dessutom fortsätter utvecklingen och förberedelserna inför idrifttagningen av det nya informationssystemet för nödcentraler (ERICA). Avsikten är att systemet ska tas i drift före utgången av 2015. Målet för reformen är att främja befolkningens säkerhet genom bättre tillgång och kvalitet på nödcentraltjänster, liksom reviderade verksamhetsrutiner som svarar mot förändringarna i omgivningen.

Under momentet för nödcentralverkets omkostnader (26.30.02) föreslås ett anslag på sammanlagt 65,751 miljoner euro vilket är 1,680 miljoner euro mer än år 2013. I budgetpropositionen har man dels beaktat nyttan med omstruktureringen, dels gått in för att slutföra reformerna. Det bedöms att omstruktureringen år 2014 kommer att medföra också delvis oförutsedda kostnadseffekter på grund av extra jourutbildning och att hyresavtal för verksamhetslokaler avslutas i förtid. Utskottet anser det vara positivt att dimensioneringen av anslaget beaktar bl.a. ett tillägg för ERICA- och TUVE-tjänsterna. Det är också nödvändigt med det föreslagna tillägget på 3 miljoner euro till omkostnadsanslaget (26.30.01) för inkludering av kommunala aktörer i TUVE-nätet. Avsikten är att underlätta införandet av ERICA-systemets funktioner inom räddnings-, hälsovårds- och socialsektorn.

Enligt uppgift är den största utmaningen med tanke på tidtabellen för idrifttagningen av ERICA att arbetet med TUVE avancerar så långsamt. Dessutom finns det vissa centrala delfrågor när det gäller förbindelserna mellan nätverken TUVE och ERICA som fortfarande är olösta, bl.a. hur nödsamtalen ska styras inom TUVE. Utskottet anser att införandet av TUVE bör snabbas upp och anser det vara viktigt att de frågor som fortfarande är öppna avgörs så snabbt som möjligt. Frågan har betydelse också med tanke på eCall-systemet, som ska införas den 1 oktober 2015 i samtliga medlemsstater i EU (FvUU 16/2013 rd — U 50/2013 rd, U 51/2013 rd). Om ERICA inte kan tas i drift under 2015, tvingas Nödcentralverket planera alternativa lösningar när det gäller datakommunikationen, vilket kommer att leda till att verket behöver tilläggsfinansiering.

Tullen

Tullen, som hör till finansministeriets förvaltningsområde, samlar årligen in ca 10 miljarder euro till staten i form av olika skatter och avgifter. Dessutom har Tullen en viktig roll inom området för inre säkerhet vid bekämpningen av tullbrottslighet och svart ekonomi.

Tullen har från och med 2007 minskat sin personal med sammanlagt strax under 300 årsverken. Minskningarna har gällt andra tullkontor än de viktigaste vid östgränsen. Den växande gränstrafiken ökar också Tullens behov av resurser. Enligt uppgift kommer det att krävas ytterligare tullpersonal omfattande ungefär 120 årsverken i Vaalimaa, Nuijamaa och Imatra fram till år 2017 på grund av att den tunga trafiken separeras från persontrafiken vid gränsövergångarna och på grund av att trafikmängderna enligt prognoserna ökar och orsakar ett större behov av service och övervakning. Dessutom gör den kraftigt ökade brottmängden att Tullens personalresurser är otillräckliga. Antalet brott som kom till Tullens kännedom uppgick till 9 425 år 2012, vilket är mer än dubbelt så mycket som 2007.

Utskottet anser det vara positivt att Tullen anvisas 2,2 miljoner euro 2014 för tryggnad av verksamheten vid gränsövergångarna vid öst-

gränsen. Utskottet noterar emellertid att ett större belopp, 3,227 miljoner euro, samtidigt dras av som nivåförändring. Enligt utskottets uppfattning leder detta i praktiken till att den personalmängd som tillkommer vid gränsövergångarna vid östgränsen måste dras bort från Tullens övriga verksamhet, vilket är en marginell metod. De tidigare personalminskningarna har kunnat genomföras genom att tull- och beskattningsfunktioner har automatiserats och genom att man fokuserat på riskbaserad övervakning. Den omorganisation som trädde i kraft 2013 innebär redan i sig personalminskningar och förändrade verksamhetsmodeller. Det är viktigt att se till att Tullen har tillräckliga resurser. Också när det gäller Tullen bör hänsyn tas till konsekvenserna av en eventuell visumfrihet mellan EU och Ryssland.

Utveckling av förvaltningen och personalpolitiken

De centrala förvaltningspolitiska åtgärderna under budgetåret gäller förbättrad produktivitet inom den offentliga förvaltningen, en god och öppen förvaltning, ökad medborgar- och klientorientering inom förvaltningen samt utvecklade arbetssätt, strukturer och processer inom förvaltningen. Resultatet av statsförvaltningens verksamhet utvecklas med hjälp av effektivitets- och resultatprogrammet, vars centrala kärna utgörs av program för de olika förvaltningsområdena. Effekterna av åtgärderna rapporteras centralt till det statliga resultatdatasystemet.

Det har vidtagits många åtgärder inom statsförvaltningen för att effektivisera verksamheten och öka produktiviteten. Omstruktureringen inom förvaltningen förväntas t.ex. ge betydande produktivitetsvinster. Också de revideringar av informationssystemen som sammanhänger med eller sammanfaller med de strukturella förändringarna görs i syfte att öka produktiviteten.

Omkostnadsmomenten för statens ämbetsverk och inrättningar är snävt tilltagna. I och med anslagsminskningarna tvingas man vid flera av verken bereda sig på permitteringar och uppsägning av personal. Utskottet understryker

omställningsskyddets betydelse i dessa situationer. Statsrådet fattade i början av 2012 ett principbeslut om statsanställdas ställning vid organisationsförändringar som har kompletterats genom de anvisningar som finansministeriet gav ämbetsverken i början av 2013. Det är viktigt att omställningsskyddet beaktas vid organisationsförändringar och att personalens välmående och tillgången på personal tryggas.

Kostnader för lokaler

Kostnaderna för lokaler utgör en betydande utgiftspost för de flesta statliga ämbetsverk. Utskottet välkomnar att den offentliga förvaltningen försöker effektivisera sin verksamhet och lokalanvändningen. Hänsyn bör trots det tas till ämbetsverkens särskilda behov när man granskar lokalkostnaderna och fattar beslut om åtgärder för att öka utrymmeseffektiviteten. Hos en del av myndigheterna påverkas lokalkostnaderna av värdet av sådana säkerhets- och specialanläggningar i byggnaderna som är nödvändiga för verksamheten. Det är dessutom inte heller lätt att skaffa motsvarande, ersättande lokaler på den öppna marknaden.

Många av de statliga verken använder hyrda lokaler. Statens ämbetsverk och inrättningar hade cirka 1 600 hyreskontrakt med Senatfastigheter och omkring 1 500 kontrakt med andra hyresvärdar 2012. De längsta hyreskontrakten löper på 20—30 år. I de hyresavtal som ingåtts mellan Senatfastigheter och ämbetsverken är grunden för bestämmande av hyran i genomsnitt 7 procent. Enligt hyresavtalen görs varje år en indexjustering av hyran. I ramen för statsfinanserna görs de momentvisa indexjusteringarna från fall till fall och enligt prövning, och de beaktas i allmänhet inte i rambesluten. Senatfastigheter redovisar vinsten av hyresintäkterna till staten. Den totala omsättningen för Senatfastigheter beräknas vara 617 miljoner euro och resultatmålet för hyresverksamheten 98 miljoner euro år 2014.

Av revisionsutskottets betänkande ReUB 4/2012 rd framgår att de långfristiga, bindande hyresavtalen, de höga produktivetsmålen för uthyrningsverksamheten i Senatfastigheter och

de i vissa fall höga hyresnivåerna samt indexjusteringarna som ökar kostnadstrycket har orsakat ämbetsverken och inrättningarna både ekonomiska och funktionella svårigheter. Inom ramen för överlånga hyreskontrakt är det t.ex. inte möjligt, eller åtminstone inte lätt, att beakta framtida förändringar i förvaltningsområdets eller verkets struktur eller verksamhetens omfattning. Sedan statens produktivetsprogram inleddes har ämbetsverkens och inrättningarnas personal minskat, och det har gjort en del av lokalerna överflödiga. Eftersom ämbetsverken inte har kunnat ändra hyresavtalen, har vissa av dem tvingats betala hyra för lokaler som inte används. Enligt uppgift gäller cirka hälften av Senatfastighetens hyresavtal tills vidare och har 6-12 månaders uppsägningstid. I kontrakten anges emellertid en kortaste tid för kontraktets giltighet, ofta tio år. Det betyder att hyresgästerna i praktiken inte har någon möjlighet att använda lokalerna effektivare så länge kontraktet gäller.

Utskottet påpekar att när ökade kostnader för lokaler eller hyror för lokaler som eventuellt står tomma betalas av omkostnadsanslagen, försvagas i praktiken förutsättningarna för ämbetsverkens och inrättningarnas egentliga verksamhet. Det här främjar enligt utskottet inte genomförandet av effektivitets- och resultatprogrammet. Det är viktigt att försöka hitta smidiga sätt att förbättra utrymmeseffektiviteten och lösa eventuella problem.

Utveckling av it-systemen

Lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (FvUB 34/2010 rd — RP 246/2010 rd). Samhället har stora utgifter för informationssystemen. Åtgärderna för att förbättra interoperabiliteten mellan informationssystemen inom den offentliga förvaltningen är ett betydande produktivetsprojekt. Funktionalitet och tillgänglighet är dessutom väsentliga frågor med tanke på servicen till medborgarna. I samband med behandlingen av propositionen förutsatte riksdagen utifrån förvaltningsutskottets betänkande att regeringen ger akt på hur lagstiftningens mål, som informationssystemens interoperabilitet och kostnadseffektivitet, genomförs och vidtar nödvändiga åtgärder om det visar sig att målen inte nås. Regeringen förutsatte vidare att förvaltningsutskottet får en skriftlig utredning enligt 47 § 2 mom. i grundlagen om resultaten, inbegripet hur det frivilliga samarbetet ska gå vidare under nästa valperiod (RSk 331/2010 rd). Utskottet vill att utredningsarbetet snabbas upp.

Utskottet kommer senare att ta upp kommunernas informations- och kommunikationsteknik (IKT) som eget ärende. Utskottet konstaterar följande när det gäller IKT-projekten inom statsförvaltningen.

Budgetpropositionen innehåller flera åtgärder för att främja interoperabiliteten mellan informationssystemen inom den offentliga förvaltningen. Anslaget för styrning och utveckling av den nationella informationsbranschen (28.70.03) kan bl.a. användas för att utveckla nationella lösningar inom IKT. För att målen under anslaget för styrning och utveckling av statens informations- och kommunikationsteknik (28.70.01) ska nås, underhålls och utvecklas bl.a. övergripande arkitekturer inom statsförvaltningen, styrs och understöds annat arbete som gäller systemarkitektur och bereds förordningar enligt informationsförvaltningslagen för att förbättra interoperabiliteten. Inom ramen för anslaget under momentet för statens och kommunernas gemensamma datasystemprojekt (28.90.20) föreslås det att projektet för e-tjänster och demokrati (SADe), stödprogrammet för IKT inom ramen för kommun- och servicestrukturen och projektet för kommuninformation ska förlängas.

Som bäst bereds inrättandet av ett nytt servicecenter för gemensamma grundläggande informationstekniktjänster och informationssystemtjänster för staten (TORI). Regeringens proposition RP 150/2013 rd, som har sänts till förvaltningsutskottet för betänkande, anknyter till detta. Avsikten är att de branschberoende informations- och kommunikationstekniska (IKT) uppgifterna inom statsförvaltningen ska koncentreras till det nya ämbetsverket, som inrättas med stöd av lag. Under åren 2014—2016 överförs dessa uppgifter från uppskattningsvis 80 äm-

betsverk och inrättningar. Projektet ska bidra till att främja förenhetligandet av och interoperabiliteten mellan informationstekniska tjänster och systemtjänster och säkerställa att redan framtagna tjänster utnyttjas i vid skala. Utskottet ställer sig bakom dessa mål. Samtidigt understryker utskottet att man vid omorganiseringen bör ta hänsyn till särdragen hos de olika myndigheternas uppgifter för att garantera myndigheternas verksamhetsförutsättningar också i framtiden. Utskottet betonar att informationssystemreformererna ska ses som ett led i utvecklandet av statsförvaltningens verksamhet och dess tjänster, inte enbart som ett IKT-projekt.

Inom ramen för projektet för förvaltningens säkerhetsnät TUVE har man skapat ett datanät på hög beredskaps- och informationssäkerhetsnivå för statsledningens och säkerhetsmyndigheternas dagliga behov. Också kommunala aktörer, räddningsväsendet och den prehospitala akutsjukvården använder TUVE. Syftet med nätverket är att se till att myndighetskommunikationen och beslutsfattandet kan skyddas i alla situationer. Ett annat syfte är att höja beredskapen inför de ökande cyberhoten. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om verksamheten i den offentliga förvaltningens säkerhetsnät och lag om ändring av 2 § i kommunikationsmarknadslagen (RP 54/2013 rd), som också har sänts till förvaltningsutskottet för betänkande, anknyter till denna fråga. TUVE:s verksamhet finansieras till övervägande del med kundavgifter. Därutöver anvisas ett anslag i budgetpropositionen för verksamhet och strategisk

styrning och för rekapitalisering av Suomen Erillisverkot Oy.

Utöver dessa projekt pågår flera andra betydande IKT-projekt inom statsförvaltningen (t.ex. VITJA, ERICA och AIPA). Projekten täcker ett rätt brett spektrum. Många av dem är dessutom beroende av varandra. Utskottet anser det vara ytterst viktigt och med tanke på kostnadseffektiviteten väsentligt att man ser till helheten, men också till systemens funktionella kompatibilitet. Utskottet vill betona ledningens roll och ansvar.

Förvaltningsområdena har strävat efter att reservera de resurser som behövs för att genomföra informationssystemprojekten. Ett försenat projekt kan medföra betydande extra kostnader, framförallt om nuvarande system måste underhållas längre än planerat och kanske rentav genom temporära lösningar. Att ett projekt fördröjs kan leda till att också andra projekt fördröjs och ge upphov till extra kostnader också i det skedet. En noggrannare planering och uppföljning av projekten än för närvarande är därför av yttersta vikt. Det måste anses som en bra sak att ett övergripande system för statsförvaltningens gemensamma projektportföljer tas i bruk, men utskottet vill ändå understryka betydelsen av verksamheten inom de enskilda förvaltningsområdena.

Ställningstagande

Förvaltningsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 18 oktober 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pirkko Mattila /saf
vordf. Maarit Feldt-Ranta /sd
medl. Heikki Autto /saml
Jussi Halla-aho /saf
Rakel Hiltunen /sd
Reijo Hongisto /saf
Risto Kalliorinne /vänst

Elsi Katainen /cent
Outi Mäkelä /saml
Ulla-Maj Wideroos /sv
ers. Lasse Hautala /cent
Anne Holmlund /saml
Ari Jalonen /saf
Johanna Ojala-Niemelä /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

Statsandelarna till kommunerna

De nedskärningar som görs i statsandelarna under valperioden försämrar kommunernas ekonomiska situation och gör det i många fall omöjligt för kommunerna att fullfölja de skyldigheter som staten under årens lopp skyfflat över på dem. Även om regeringen i samband med kommunreformen försöker minska kommunernas uppgifter kommer den sammantagna effekten av nedskärningarna i ekonomi och uppgifter att bli ödesdiger för kommunernas ekonomi.

Sannfinländarna känner igen tecknen på ekonomiskt bistra tider för vårt land. Vi anser att de nedskärningar som genomförs måste gå hand i hand med färre uppgifter för att kommunerna ska kunna gå i land med de skyldigheter som ålagts dem. Eftersom detta inte kommer att ske i praktiken, vill vi inte att statsandelarna till kommunerna ska skäras ned som regeringen har tänkt, utan 125 miljoner euro mera bör reserveras för statsandelarna till kommunerna.

Kommunernas finansiering bör tryggas, annars hotar de att bli ännu mera skuldsatta. När kommunerna ekonomiska spelrum beskärs genom minskade statsandelar och skatteinkomsterna blir lägre än förut, är det enda sättet att få pengar att skuldsätta sig.

Staten borde istället överväga en breddning av kommunernas beskattningsunderlag. Ett alternativ kunde vara en strukturell reform där beskattningsunderlaget stärks genom att den rätt som staten nu har att ta ut en viss skatt överförs till kommunerna. Så skedde exempelvis med avfallsskatten. En lämplig skatt kunde vara företagens kapitalskatt, eftersom företagen är verksamma i kommunerna och kommunerna erbjuder företagen ramarna för verksamheten samtidigt som skatten går till staten.

Vi föreslår

ett tillägg till statsandelarna för kommunal basservice på 125 miljoner euro.

Statens produktivetsprogram

Statens produktivetsprogram har minskat antalet arbetsplatser inom statsförvaltningen, men allra mest ute i regionerna. När nedskärningarna har genomförts har man ändå inte ändrat arbetsrutinerna. Detta har lett till situationer där gemene man märker att behandlingstiderna för ärenden har antagit orimliga proportioner. Det har i praktiken gått så, att antalet anställda har minskat, men tillståndsförfarandena har inte gjorts mindre krångliga och några nya har inte utvecklats. Alltså bromsar regeringen mer eller mindre oavsiktligt näringslivet när färre anställda ska sköta samma mängd arbete som före produktivetsprogrammet. Sannfinländarna vill därför ställa en fråga till regeringen: Ingår inte ökad produktivitet i egentlig mening alls i produktivetsprogrammet, t.ex. i form av en automatisering av ansökningar med hjälp av informationsteknik?

Lika gärna kan man också fråga, varför statens otaliga IKT-projekt, alltså informations- och kommunikationsteknikprojekt, under årens lopp kostar samhället hundratals miljoner euro utan att leda till några nämnvärda resultat? Av detta kan man endast dra slutsatsen att produktivetsprogrammet tydligen inte gäller utlagd verksamhet. Vi har råd att försörja en stor skara IT-konsulter och programmerare år ut och år in, men vi har inte råd att avlöna folk inom statsförvaltningen.

Polisens verksamhet måste tryggas

För oss är landets inre säkerhet en viktig fråga. Därför kan vi inte acceptera att regeringen vill försämrare villkoren för den polisiära verksamheten. Det handlar inte bara om säkerheten på gatorna eller i trafiken, utan polisen spelar vid sidan av Gränsbevakningsväsendet och tullen en framträdande roll i bekämpningen av den svarta sektorn. Vi anser det därför nödvändigt att öka anslagen för polisen.

Sannfinländarna anser att genomförandet av reformen PORA III är ett misstag. Eftersom det enligt demokratiska principer och med majoritet i riksdagen trots det beslutades att reformen ska genomföras, anser vi det absolut nödvändigt att det praktiska genomförandet följs noga.

Vi anser också att sjuktransporterna och brandkårernas verksamhet måste tryggas i hela landet. Det är i sista hand statsmaktens skyldighet att genom egna åtgärder se till att räddningsärendena fungerar också i glesbygden.

Nödcentralreformerna och de reformer som ansluter sig till den är centrala för räddningsväsendets verksamhet. Staten har i årtal hållit på med sammanslagningen av nödcentraler i den s.k. effektivitetens namn och samtidigt år efter år skjutit upp bl.a. införandet av ett system för nödtextmeddelanden som styrs till nödnumret 112, enligt de senaste uppgifterna till 2015. Systemet borde ha varit i bruk redan ifjol. Orsaken kan inte ligga i tekniken, eftersom vi i vårt land – marknadsledande när det gäller teleförbindelser – nog kan ta emot textmeddelanden. Om vinnaren i ett teveprogram kan röstas fram genom ett textmeddelande till ett visst nummer, varför kan den som behöver det fortfarande inte få hjälp genom ett textmeddelande till det allmänna nödnumret?

Vi föreslår

ett tillägg till anslaget för polisens omkostnader på 25 miljoner euro.

Fungerande gränskontroller skapar trygghet

Också gränsbevakningsväsendet kämpar mot ständiga sparbeting. Anslagen för gränsbevakningen och tullen bör höjas genom ett långsiktigt program för att samhället ska kunna svara på de allt större utmaningar globaliseringen ställer oss inför, utan att vi behöver tumma på vår egen säkerhet. I synnerhet tullen är hårt trängd av de knappa resurserna. Situationen har inte underlättats av de för den internationella brottsligheten typiska hit-and-run-fallen på senare tid, utan de är tvärtom ett argument för ytterligare resurser för gränskontrollerna.

Man bör dessutom beakta en eventuell visumfrihet mellan EU och Ryssland. Om en sådan blir

verklighet leder den onekligen till ett större tryck på just Finlands gränser, vårt land är ju den närmaste inkörsporten till EU:s medlemsstater för miljoner ryska turister och yrkesutövare. Statsmakten bör enligt sannfinländarna handla i gränsbevakningens intressen i visumärendena och se till att EU från första början deltar i omkostnaderna för visumfriheten.

Vi föreslår ett tillägg till anslaget för gränsbevakningsväsendets omkostnader på 5 miljoner euro.

Inbesparingar i utgifterna för invandringen

Den stora invandringen och i synnerhet oegentligheterna i samband med invandringen kostar Finland betydande summor och bör enligt sannfinländarnas åsikt utredas närmare. Att förhindra missbruk kunde ge besparingar inom flera förvaltningsområden. Men det ska inte gälla behandlingen av asylansökningar eftersom det bara skulle leda till att ärenden och kostnader hopar sig på förläggningarna.

Finland bör införa strängare villkor för asyl och familjeåterförening, eftersom det för närvarande finns flera tusen ansökningar i kö. Det räcker inte bara med nya utredningar och program, utan nu måste man ingripa konkret i missbruket av systemet för familjeåterförening. På samma sätt som i Sverige och Danmark måste också Finland börja ställa krav på hållbara bevis för identitet och påstådda familjeband av dem som ansöker om familjeåterförening. I Sverige har det nya förfarandet lett till att antalet återföreningar har rasat. Vidare ska invandrare uppmuntras att skaffa sig tillräckliga språkkunskaper, vilket är viktigt för integrationen. Det görs genom att man gallrar bland de ändlösa tolktjänsterna och hänvisar invandrarna till kurser i finska.

Vi föreslår

att anslaget för statlig ersättning till kommunerna för invandring minskas med 40 miljoner euro,

att anslaget för mottagning av asylsökande minskas med 10 miljoner euro,

en utredning över andra åtgärder som kan vidtas för att minska de onödiga offentliga kostnaderna för invandring.

Övriga kommentarer till budgetpropositionen för 2014

Sannfinländarnas politik för utveckling av regionerna utgår från den ledande tanken att hela landet ska hållas bebott. Vi anser att landets regering under alla förhållanden måste komma ihåg att det finns liv också utanför de stora städerna. Därför anser vi det nödvändigt att vårt lands regeringar tryggar en tillräcklig finansiering med avseende på regionutvecklingen; vi måste fästa särskild uppmärksamhet vid utveck-

lingen av trafik, företagsamhet och boendeförhållanden i regionerna som helhet. Dessutom bör vi se till regionernas stödfunktioner, såsom tillräckliga polis- och räddningstjänster och en tillräcklig hälso- och sjukvård. En ansvarsfull regering ser till en helhetsbetonad regionutveckling.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 18 oktober 2013

Pirkko Mattila /saf
Jussi Halla-aho /saf

Reijo Hongisto /saf
Ari Jalonen /saf

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

Centerns utskottsgrupp kräver att de redan fastställda nedskärningarna i statsandelar för nästa år återtas och att fastighetsskatten återinförs i systemet för utjämning av skatteinkomster. De lagförslag som nu ska behandlas i riksdagen måste utvärderas noga liksom vilka konsekvenser författningarna på lägre nivå, rekommendationerna och programmen kommer att ha för kommunernas ekonomi. Om förslagen genomförs, måste de extra kostnaderna för kommunerna helt och hållet finansieras av statens medel.

Regeringen undergräver finansieringsbasen för kommunservicen

Genom sitt budgetförslag fortsätter regeringen att undergräva finansieringsbasen för den kommunala servicen. Nästa år genomförs nedskärningsbesluten enligt ramförhandlingarna för 2012—2013, sammanlagt 362 miljoner euro. Kommunernas självfinansieringsandel av de lagfästa förpliktelserna är 70,43 procentenheter nästa år, vilket är 4,54 procentenheter mera än i början av valperioden. Till följd av regeringens beslut uppgår nedskärningarna i finansieringen av kommunala tjänster åren 2012—2017 till sammanlagt 6,6 miljarder euro.

Regeringens kommunpolitik är ohållbar med tanke på kommunerna, kommuninvånarna och den service de behöver. Under den pågående valperioden berör rentav hälften av regeringens sparbeslut lagfästa kommunala tjänster. Även om regeringen i fråga om många andra sparobjekt har återtagit sina sparbeslut, ser det ut som om regeringen stramar åt sitt grepp om kommunerna.

Statsminister Katainen har redan gjort antydningar om att nya nedskärningsbeslut väntar i vår. Regeringen låter samvetslöst de som har allra störst behov av kommunala tjänster, dvs. barn, unga, sjuka och äldre, betala för sin misslyckade finanspolitik. Man kan fråga sig om det

inte finns några som helst gränser för nedskärningarna i den kommunala servicen. Om de ständiga nedskärningarna av välfärdstjänsterna fortsätter, ställs vi snart inför de grundläggande frågorna om vad välfärdssamhället är.

Trots det kärva ekonomiska läget ökar regeringen varje år kommunernas uppgiftsbörda genom att ålägga dem nya eller mera omfattande förpliktelser. Det är fullständigt ofattbart att regeringen har beslutat att överföra så mycket som hälften av statens uppgifter på kommunerna, såsom ansvaret för långtidsarbetslösa från ingången av 2015. Det är ansvarslös politik. Så sent som i regeringsprogrammet lovade regeringen att begränsa utvidgningen av kommunernas uppgifter.

Regeringen har motiverat de kraftiga nedskärningarna i statsandelarna med det svåra statsfinansiella läget. Det finns många orsaker till att den förklaringen inte håller. Statsfinanser och kommunekonomi ingår vardera i den offentliga ekonomin, och internationella kreditvärderingsföretag håller i sin tur ögonen på den. I praktiken skyfflar regeringen över de tråkiga besluten, som höjningen av kommunalskatten, servicenedskärningarna och permitteringar och uppsägningar av anställda, på de kommunala beslutsfattarna. Det går inte att komma undan tanken att regeringen medvetet för kommunalekonomin in i en kris för att snabba upp de pågående kommun- och hälso- och sjukvårdsreformerna, som majoriteten av kommunerna är oeniga med regeringen om.

I sin nedskärningsiver är det dock skäl för regeringen att komma ihåg att statsmakten i sista hand är ansvarig för att de grundläggande sociala och kulturella rättigheterna tillgodoses. Den nedåtgående spiralen i statsfinanserna har emellertid inte avstannat genom den nedskärningspolitik regeringen bedrivit, och som i huvudsak riktats mot kommuner och kommunala tjänster.

Centerns utskottsgrupp anser att de nedskärningar i kommunernas statsandelar som föresla-

gits för nästa år måste återtas. Dessa nedskärningar motsvarar de årliga lönekostnaderna för upp till 30 000 anställda inom kommunernas servicebranscher. Detta innebär ett allvarligt hot mot de välfärdstjänster som kommuninvånarna behöver.

Regeringens politik vidgar klyftorna mellan kommunerna

I realiteten har regeringen på många sätt påskyndat utvecklingen mot ökade klyftor mellan kommunerna. Jämnstora nedskärningar i statsandelarna för kommunala tjänster leder till ojämlikhet mellan kommunerna, eftersom avkastningen av en kommunalskattehöjning på en procent kan variera upp till tre gånger beroende på hur höga invånarnas genomsnittliga förvärvsinkomster är i de olika kommunerna. När nedskärningarna innebär ett tryck på höjning av kommunalskatten med i genomsnitt 1,25 procentenheter, varierar förhöjningstrycket i de enskilda kommunerna mellan 0,5 och 2 procentenheter. Trycket på höjningar och skillnaderna mellan kommunerna ökar också på grund av att fastighetsskatten inte längre ingår i utjämningen av skatteinkomster. Med tanke på jämlikheten mellan kommuninvånarna är situationen allvarlig.

De kommunalskattehöjningar som föranleds av nedskärningarna i kommunernas statsandelar drabbar i synnerhet de kommuninvånare med små inkomster som är i allra störst behov av kommunala social- och hälsovårdstjänster. Regeringens kommunpolitik diskriminerar dem som har det sämre ställt.

Också det faktum att fastighetsskatten sedan 2012 inte längre ingår i systemet för utjämning av skatteinkomster leder till särbehandling av kommunerna. Utjämningen betalas av medlen i statsbudgeten och påverkar hur pengarna fördelas mellan kommunerna. Det är fråga om ett beslut vars innehåll och konsekvenser de som förhandlat fram regeringsprogrammet uppenbarligen inte har förstått när beslutet skrev in i programmet. Ändringen har inneburit en extra nedskärning för en stor del av kommunerna. Följderna för kommunerna har varit dramatiska, eftersom var tredje kommun har förlorat mer än 50

euro per invånare. De kommuner som redan tidigare haft en hög kommunalskattesats förlorar mest. Ändringen urvattnar också den grundprincip för statsandelssystemet som strävar till att jämna ut skillnaderna mellan kommunerna och stödja deras förmåga att ordna basservice för sina invånare.

Nästa år genomförs en fastighetsskattereform som ska ge kommunalekonomin ett kalkylmässigt tillskott på 100 miljoner euro. Summan ska emellertid inte fördelas jämnt mellan kommunerna, utan de kommuner som drar nytta av reformen är just de som gynnades när fastighetsskatten drogs bort från systemet för utjämning av skatteinkomster. I praktiken fördjupas klyftorna mellan kommunerna genom reformen. Centerns riksdagsgrupp kräver att fastighetsskatten ska återinföras i systemet för utjämning av statsandelen på basis av skatteinkomster genom den totalreform av statsandelssystemet som bereds som bäst. Åtgärder som bidrar till att förhindra att okontrollerbara skillnader uppstår mellan kommunerna måste lyftas fram.

Statsandelen för nya uppgifter mindre än utlovat

I regeringsprogrammet utlovas att kommunerna ska få över hälften av de faktiska kostnaderna för nya och utökade eller utvidgade uppgifter och förpliktelser. Hittills har kostnaderna dock bedömts på sådana kalkylmässiga grunder som understiger de faktiska kostnaderna.

Det är endast i fråga om äldreomsorgslagen som regeringen har beviljat över hälften av kostnaderna i form av statsandel till kommunerna för nya och utvidgade uppgifter. I övrigt har regeringen utgått från principen om en jämn fördelning av kostnaderna mellan stat och kommun, alltså hälften var, vilket strider mot regeringsprogrammet.

Centerns riksdagsgrupp förenar sig med Finlands Kommunförbunds ståndpunkt av den 10 oktober 2013 och kräver att såväl de lagförslag som är under behandling i riksdagen som gällande lagar samt författningar på lägre nivå, rekommendationer och program måste gås igenom som ett led i saneringen av de offentliga finanserna.

Om de föreslagna lagarna genomförs, måste de extra kostnaderna för kommunerna helt och hållet finansieras av statens medel.

Kommunreformen och social- och hälsovårdsreformen samt det strukturpolitiska programmet

Reformarbetet i kommunerna är nödvändigt för att de tjänster som kommunerna är skyldiga att ordna ska kunna tryggas också i framtiden. Men regeringens alternativlösa och ogenomförbara kommun- och hälso- och sjukvårdsreform har lett till att det frivilliga utvecklingsarbetet i kommunerna har avstannat. Kommunerna vågar inte längre genomföra reformer, eftersom regeringen har bestämt att de reformer som genomfördes i samband med den förra kommun- och servicestruktureringen ska skrotas, vare sig de gällde kommunsammanslagningar eller samarbetsområden för social- och hälsovård. I den aktuella reformen har regeringen förkastat bl.a. kommunernas förslag till alternativa reformer baserade på utökat samarbete mellan kommunerna. Det lamslagna utvecklingsarbetet märks i form av kraftigt ökade omkostnader i kommunerna.

Kärnan i regeringens kommunreform är att 200 kommuner ska upplösas. Regeringen använder rentav social- och hälsovårdsreformen som hävstång för att åstadkomma storkommuner. Trots tidigare löften i bl.a. riksdags- och kommunalval håller regeringen på att tvinga in 70 kommuner på sin karta över tvångssammanslagningar. Den kommunreform som regeringen föreslagit leder inte till annat än en koncentration av bosättning, service och beslutsfattande. Enligt landets ledande kommunexperter kommer sammanslagningarna inte att öka kommunernas livskraft eller skatteinkomster. Inte heller kommer de att göra befolkningen yngre eller vårdköerna kortare.

I samband med budgetförhandlingarna fattade regeringen beslut om ett strukturpolitiskt program i syfte att minska hållbarhetsunderskottet i den offentliga ekonomin. Över hälften av ansvaret för att nå ett mål på miljarder euro har vält-

rats över på kommunerna. Som verktyg för reformen erbjuder regeringen vid sidan av höjd kommunalskatt bl.a. de pågående kommun- och social- och hälsovårdsreformerna. Regeringen har lovat att hjälpa kommunerna genom att befria dem från förpliktelser motsvarande en miljard euro i samband med det åtgärdsprogram som genomförs 2014—2017.

Det enda som står klart i fråga om det strukturpolitiska programmet är att de nya uppgifterna och förpliktelserna kommer att öka kommunernas utgifter med flera hundra miljoner euro. Efter den första förhandlingsomgången på ministerierna har det visat sig att det är omöjligt att minska kommunernas förpliktelser. Dessutom har regeringen inte lyckats visa upp några som helst kalkyler över nyttan med de alternativlösa kommun- och social- och hälsovårdsreformerna, något som också riksdagen har krävt att få.

Statsminister Jyrki Katainen har nyligen medgett att det inte går att göra några kalkyler över alla de strukturpolitiska åtgärderna, utan de baserar sig på antaganden. Detta beskriver tydligt den nonchalans och oansvarighet med vilken landet styrs och på vilket sätt viktiga och långtgående reformer genomförs.

Centerns riksdagsgrupp kräver att kommunreformen och social- och hälsovårdsreformen, som har varit osäkra kort hela valperioden, ska avbrytas. Bägge reformerna bör beredas på nytt i parlamentarisk ordning. Regeringens alternativlösa reformlinje baserad på en modell med s.k. starka primärkommuner går i första hand in för en reform av kommunalförvaltningen och en koncentring av bosättning, service och beslutsfattande som inte kan rädda ekonomin och servicen i kommunerna. Enligt det alternativ som centern föreslår, hemkommun-landskapsmodellen, är tyngdpunkten i reformen förlagd till den service folk behöver och till reviderade servicestrukturer och serviceprocesser. Centern är det enda parti som också har ett förslag om hur finansieringen av social- och hälsovården ska reformeras. Bägge de alternativ som centern lagt fram har fått ett positivt gensvar inte bara bland en rad experter, utan också ute i kommunerna.

Avvikande mening

Vi föreslår

*att finansutskottet beaktar det som sägs
ovan.*

Helsingfors den 18 oktober 2013

Elsi Katainen /cent
Lasse Hautala /cent